

the past, religiousness, hints of positive philosophy (the declaration of notions of 'wisdom' and 'work' as the natural triggers of social progress).

Keywords: *author's perception of world, poetry, mythologism, religiousness, romanticism, natural images, philosophical reflections*

УДК 821.161.2 – 32

МІЖОСОБИСТІСНІ ТА ТВОРЧІ ВЗАЄМИНИ ІВАНА ФРАНКА Й ПИСЬМЕННИКІВ «ПОКУТСЬКОЇ ТРІЙЦІ»

**МИРОНЮК Валентина Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української літератури Міжнародного економіко-
гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне)**

Анотація. У статті досліджуються міжособистісні та творчі взаємини Івана Франка з Василем Стефаником, Марком Черемшиною і Лесем Мартовичем. Простежено літературно-критичну і літературно-дослідницьку діяльність Івана Франка та її роль у творчій долі митців. Його з впевненістю названо творцем української нації, її духовності. Підкреслено, що Іван Франко, давши яскраву характеристику поетичної форми представників нової течії, відзначив рух новелістики від разючої описовості до стислої оповідності, від епічності до поєднання її з ліризмом, від простіших до складніших принципів психологічного аналізу.

Відображено концептуально-художні контури мистецької парадигматики письменників «Покутської трійці», які дозволяють розглядати кожного як самостійну і самобутню творчу величину в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.

На основі дослідження зроблено висновки, що літературно-критична і літературно-дослідницька діяльність І. Франка відіграла значну роль у розвитку української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст., зокрема у власному житті й у громадсько-політичній та літературній діяльності Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. Великий Каменяр став для молодих письменників літературним вчителем та духовним наставником.

Ключові слова: *Василь Стефаник, Марко Черемшина, Лесь Мартович, Іван Франко, літературно-критична діяльність, ідейно-творчі зв'язки*

В українській літературі значний науковий інтерес мають теми міжособистісних стосунків видатних постатей кінця ХІХ – початку ХХ ст., значно ускладнені, попри особливості власного характеру, обставинами суспільно-політичного життя. Прикладом таких тем, на нашу думку, є взаємини Івана Франка й письменників «Покутської трійці».

До вивчення цього питання зверталось чимало дослідників: Ф. Білецький «Іван Франко і Лесь Мартович», «Ідейно-творчі зв'язки І. Франка і Леся Мартовича», Ф. Погребенник «Лесь Мартович», Р. Горак «Лесь Мартович», В. Лесин «Нове про стосунки Івана Франка з Лесем Мартовичем та Василем Стефаником», М. Шалата «Франко і Мартович», З. Гузар «Іван Франко у світі Василя Стефаника», Р. Піхманець «Із покутської книги буття. Засади творчого мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича», «Іван Франко і Василь Стефаник: Взаємини на тлі доби» та ін. Водночас, попри достатньо широковекторний та розмаїтий спектр літературно-критичних рефлексій українського літературознавства, питання зв'язків письменників-покутян із літературно-критичною і літературно-дослідницькою діяльністю І. Франка залишаються ще на периферії наукових пошуків.

Метою нашої розвідки є міжособистісні та творчі взаємини Івана Франка з Василем Стефаником, Марком Черемшиною і Лесем Мартовичем.

Методи (Methods). Мета та завдання роботи зумовили застосування різноманітних методів: історико-літературного, типологічного і біографічного.

Результати. Івана Франка з впевненістю можна назвати одним із творців української модерної нації, її духовності. Творчість митця відіграла велику роль в об'єднанні суспільно-літературних сил Наддніпрянської України, Галичини, Буковини, Закарпаття, у розвитку літератури на українських теренах. Неоціненне значення мали праці «3 секретів поетичної творчості», «Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р.», «3 останніх десятиліть XIX в.», «Старе й нове в сучасній українській літературі» тощо. Коли в 90-х роках в українській літературі з'явилися такі імена, як М. Коцюбинський, Леся Українка, В. Стефаник, Марко Черемшина, О. Кобилянська, А. Крушельницький та інші, великий Каменяр з гордістю відмічав: «Наша проза під пером Кобилянської, Стефаника, Марка Черемшини, Яцкова набрала поетичного лету, мелодійності, ніжності, грації та різноманітності...» [9, с. 126].

І. Франко зазначав, що нова генерація прагнула цілком модерним європейським способом зобразити своєрідність життя українського народу. Саме завдяки художнім шуканням молоді письменники розуміють літературу як засіб самовираження, посилюється увага до філософсько-етичних проблем, гострого психологічного аналізу індивідуальних характерів, сфер підсвідомого. Відмінність українських модерністів від західноєвропейських І. Франко убачав не в особливостях їхнього стилю, а в етичній позиції автора, яка визначала творчу індивідуальність письменника загалом. Давши яскраву характеристику поетичної форми представників нової течії, одним з перших помітив і нове у діалектиці жанру новели. Він відзначив рух новелістики від разуючої описовості до стислої оповідності, від епічності до поєднання її з ліризмом, від простіших до складніших принципів психологічного аналізу, від фабульного заокруглення творів до настроєвих новел, від інтриги до сюжетодослідження [9, с. 536].

Вказуючи на М. Коцюбинського, Лесю Українку, В. Стефаника, О. Кобилянську як на кращих представників нової психологічної школи, критик ставив поряд з ними і Марка Черемшину, високо оцінивши першу збірку новел під назвою «Карби» [9, с. 128].

Дослідники творчості Марка Черемшини (М. Зеров, Ф. Погребенник, О. Засенко) відзначають позитивний вплив І. Франка на творчість новеліста. Вирішальною для Марка Черемшини була перша зустріч, коли Каменяр виступив у Відні (1897 р.) на мітингу з доповіддю про «галицьке пекло», наслідки колонізаторської політики австро-угорського уряду в Галичині. Ближче Марко Черемшина знайомиться з Іваном Франком наступного дня після мітингу в центральній кав'ярні у Відні, де відбувалася зустріч з українською студентською молоддю.

Хоча бачився Марко Черемшина з Іваном Франком лише один раз, але ця зустріч відіграла важливу роль в його житті й творчості. У статті «Фрагменти моїх споминів про І. Франка» (ЛНВ, 1926 рік) Марко Черемшина писав: «Спитаєте, може, яке враження зробив на мене Франко? Великого астрального тіла, що гріє всю Україну, а світить далеко ще даліше...» [10, с. 343]. Ці слова досить повно і правдиво визначають місце і значення Каменяра в історії України і, зокрема, у власному житті й діяльності новеліста. Іван Франко відкрив перед ним новий шлях в літературній творчості. Згодом, коли у 1898 році журнал «Зоря» було реорганізовано в «Літературно-науковий вісник» (Франко став одним з редакторів цього журналу) між письменниками зав'язується листування. Тут же письменник наголошував, що

саме за порадою І. Франка він почав писати твори з життя і побуту гуцульського селянства: «Франко радив мені закинути писати поезію в прозі та вернути до «Парасочки», себто до мужиків» [10, с. 343]. «Вам як майбутньому письменнику народна творчість конче потрібна, збирайте її, бо ніде краще й правдивіше не передано життя народу ...В них за смутком відчувається велика сила, енергія, порив до свободи. Пісня – це жива правда і про нове, і про старе. А приказки, прислів'я – це ж справжня філософія!» [7, с. 41].

Опублікувавши в 1899 р. на сторінках «Літературно-наукового вісника» перші «образки з гуцульського життя» «Святий Миколай у гарті», «Хіба даруймо воду» Черемшина був вдячний Франку за те, що він підтримав його перші спроби показати «конаючу Гуцулію».

Усна поезія, слово І. Франка і Т. Шевченка відіграли вирішальну роль у визначенні головного інтересу Марка Черемшини – уміння розкрити в звичайних життєвих ситуаціях загальнолюдські риси героїв, у буденному – героїчне, у звичайному – трагічне. Вічне, загальнолюдське знаходить свою особливу форму вираження, пронизуючи усю систему художніх засобів письменника. Суб'єктивні уявлення автора, виражені в ліричних відступах, і об'єктивна правда життя зливаються, утворюючи гармонійний художній світ, який пройнятий вірою у вічність життя, у торжество народного начала в ньому.

Неповторність, оригінальність, сила таланту Марка Черемшини визначається не стільки винятковістю тематики його новел та їх ідейно-тематичною спрямованістю (це ми бачимо і в творчості І. Франка, В. Стефаніка, А. Крушельницького, М. Коцюбинського, О. Кобилянської та інших письменників), скільки глибоко індивідуальною поетичною формою його творів, яка ознаменувала зародження модернізму в українській літературі кінця ХІХ – початку ХХ ст.

«Франко – це важлива частина біографії Стефаніка», – так зазначає син Василя Стефаніка Юрій. І. Франко називав письменника «абсолютним паном форми» [5, с. 103], «може найбільшим артистом, який з'явився в українській літературі від часу Шевченка». «Він, – писав критик, – здається не дбає про увагу читача, не вживає ніяких риторичних штучок, щоб притягти, прикувати її до себе. Його оповідання пливе, бачиться, спокійно, з елементарною силою, але, власне, сею силою воно захоплює й нашу душу. Стефанік ніде не скаже зайвого слова, з делікатністю, гідною всякої похвали, він знає, де зупинитися, яку деталь висунути на ясне сонячне світло, а яку лишити в тіні...Се правдивий артист із божої ласки, яким уже нині можемо повеличатися перед світом» [8, Т. 34, с. 526]. Автор не приховує свого захоплення творчістю молодого новеліста. І. Франко прагне привернути увагу читача до «секретів поетичної творчості» письменника. Саме в художній формі дослідник бачив силу й самобутність В. Стефаніка.

Син новеліста Юрко стверджував, що в особі І. Франка батько мав «найбільш захопленого, найбільш ентузіастичного критика, який коли-небудь писав» про його творчість. Навіть більше – син вважав захоплення І. Франка творчістю свого батька надмірним і бачив у цьому деяку небезпеку. Хоча й визнавав, що саме І. Франко перший в українському літературознавстві зміг «назавжди закріпити» головні ознаки художнього мислення В. Стефаніка [4, с. 87].

Франкові молодий письменник завдячує обраним шляхом служіння своєму народові: «Другий після Шевченка син народу, велет, стовп у нашій літературі..., наш найкращий провідник, наш учитель, ясне сонце на українському небі...» [6, с. 86]. Як згадує В. Стефанік у своїй «Автобіографії», із творами Каменяра він знайомиться в період навчання в Дрогобицькій гімназії: «Найкраще читали ми твори

Франка». Зустріч із Франком, як зазначено в «Автобіографії» відбулася у 1891 році в Нагуєвичах, хоча можна знайти в розвідках літературознавців і 1892 рік.

У працях «З останніх десятиліть XIX в.», «Старе й нове в сучасній українській літературі» та інших І. Франко розглядав В. Стефаника як одного з чільних представників модерного письма, що орієнтувались у своїй творчості на європейське письменство й модерні мистецькі форми, започатковані імпресіоністами й неоромантиками.

Франко захоплювався Стефаниковою вишуканою технікою письма (формою), мистецтвом фрази, слова і «півслова» та близькістю до музики. Стаття «Старе й нове в сучасній українській літературі» стала підсумковою, епохальною в осмисленні творчого досвіду В. Стефаника й цілої генерації українського письменства на шляху пошуку нових форм і виражальних можливостей художнього слова. І. Франко, аналізуючи творчість молодих письменників, зокрема Стефаника, відзначає їх психологізм, як особливу форму суб'єктивності – об'єктивний ліризм. «Для них головна річ людська душа, її стан, її рухи в таких чи інших обставинах, усі ті світла й тіні, які вона кидає на ціле своє оточення залежно від того, чи вона весела, чи сумна... вони, так сказати, відразу засідають у душу своїх героїв і нею, мов магічною лампою, освічують усе оточення» [8, Т. 35, с. 108]. І. Франко й інші літературознавці зазначали, що стефаниківський модернізм зростав на власне національному ґрунті й збагачував досвід європейського.

Іван Франко мав величезний вплив і на формування світогляду Леся Мартовича, незрівнянного сатирика кінця XIX – початку XX століття. Пильним спостерігачем життя галицького народу назвав його Каменярь: «Він обдарований неабияким гумористичним талантом» [8, Т. 33, с. 143].

Мартович почав цікавитися І. Франком, навчаючись у польській гімназії в Коломиї (1882 – 1890), куди в 1883 році вступив В. Стефаник. «Найкраще читали ми, – згадував Стефаник, – твори Франка ... українську і польську з Женеви, Герцена, Чернишевського, загалом те, що заказане» [6, с. 277].

У споминах Я. Остапчука читаємо, що зимою 1895 року Франко і Мартович уже були знайомі особисто [2, с. 261]. Через два роки Леся Мартовича було запрошено до Львова для редагування газети радикальної партії «Громадський голос» – у зв'язку з хворобою Франка і виїздом зі Львова Павлика [11, с. 277]. Паралельно з редакторською, виконував велику і громадсько-культурну роботу. «Разом з Іваном Франком та Михайлом Павликом, – відзначає Ф. Погребенник, – він їздив селами Покуття та Поділля, закликав народні маси до боротьби за свої права» [3, с. 40].

З початку літературної діяльності Л. Мартович рівнявся на І. Франка та М. Павлика. У них він бачив письменника, який у своїх творах порушує важливі актуальні проблеми. Таким мусить бути письменник-сатирик, бо сатира спроможна дати широко правдиву, синтетично цільну картину різних галузей життєдіяльності суспільства. Сміх письменника має яскраву політичну загостреність і нерідко перегукується з сатирою Івана Франка.

Літературним праобразом «Івана Рила» (1895) можна вважати сатиричну казку І. Франка «Свиня», спрямовану проти виборчих махінацій влади за допомогою так званих «хрунів» – перебіжчиків під час виборів у табір, підтримуваний властями. Вихідним моментом для розвитку сюжету, образної структури, фабульних ситуацій обох творів послужили народні силогізми, що мають у собі елемент інакомовлення: «Заліз, як свиня в болото», «Коли свиня в болоті, то мовить, що красна», «Свиню чеши і мий, а вона все в болото полізе», «Не будь тим, що город рие» тощо.

Оповідання «Винайдений рукопис про Руський край», написане під впливом сатири І. Франка та М. Салтикова-Щедріна і опубліковане аж 1943 року, Великий

Каменяр читав ще в 1897 році як редактор «Життя і Слова», але не зміг тоді надрукувати у зв'язку з припиненням існування цього журналу [11, с. 271].

Популярність Мартовича-письменника зростає після виходу збірок оповідань під назвою «Нечитальник» (1900), «Хитрий Панько» (1903), «Стрибожий дарунок» (1905). У статті «Українська література» І. Франко зачисляє письменника до «найновішої генерації майстрів слова»: «Як ніхто інший, уміє він підмічати в житті нашого народу ту іронію фактів, яка змушує людину цілу свою поведінку виявляти в зовсім іншому світлі, ніж вона є насправді. До того ж, його стиль наскрізь оригінальний, легкий і далекий від будь-якого шаблону» [8, Т. 33, с. 143].

Отже, літературно-критична і літературно-дослідницька діяльність І. Франка відіграла значну роль у розвитку української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст., зокрема у власному житті й у громадсько-політичній та літературній діяльності Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. Великий Каменяр став для молодих письменників літературним вчителем та духовним наставником, одним з перших окреслив концептуально-художні контури мистецької парадигматики письменників, розглядаючи кожного як самостійну і самобутню творчу величину.

Список літератури

1. Гнідан О. Д. Марко Черемшина: Нарис життя і творчості / О. Гнідан. – К. : Дніпро, 1985.– 167 с.
2. Іван Франко у спогадах сучасників. – Кн.2 / Упоряд., вступ. ст. та прим. О. Дея. – Л. : Каменяр, 1972. –336 с.
3. Погребенник Ф. Лесь Мартович: Життя і творчість / Ф. Погребенник. – К. : Дніпро, 1971. – 195 с.
4. Погребенник Ф. Сторінки життя і творчості Василя Стефаника/ Ф. Погребенник. – К. : Дніпро, 1980. – 350 с.
5. Піхманець Р. В. Із покутської книги буття. Засади творчого мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича/ Р. Піхманець. – К., 2012. – 580 с.
6. Стефаник В. Твори / В. Стефаник. – К.: Дніпро, 1964. – 552 с.
7. Семанюк-Черемшина Н. Спогади про Марка Черемшину / Н. Семанюк-Черемшина. – Ужгород, 1957. – 83 с.
8. Франко І. Зібрання творів: У 50-ти томах / І. Франко. – К. : Наук. думка, 1976. – 1986.
9. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку. Зібрання творів: У 50 т. / І. Франко. – Т. 41. – К. : Наук. думка, 1984. – 678 с.
10. Черемшина Марко. Новели. Посвяти Василеві Стефанику. Ранні твори. Переклади. Літературно-критичні виступи. Спогади. Автобіографія. Листи / Марко Черемшина. – К. : Наук. думка, 1987. – 448 с.
11. Шалата М. Франко і Мартович / М. Шалата / «Покутська трійця» й літературний процес в Україні кінця ХІХ – початку ХХ століть. – Дрогобич : Вимір, 2001. – С. 268 – 286.

References

1. Hnidan, O. (1958). *Marco Cheremshyna: Sketch of the life and work* . K .: Dnepr, 1985 (in Ukr.)
2. *Ivan Franco in the memoirs of contemporaries. Kn.2 / Compilation., Introduction. Art. and approx. A. Dey. L .: Mason, 1972 (in Ukr.)*
3. Pohrebennyk, F. (1971). *Les Martovych: Life and Work*. K .: Dnepr, 1971. 195 (in Ukr.)
4. Pohrebennyk, F. (1980). *Page life and work of Vasyl Stefanyk*. K .: Dnepr, 1980. 350 (in Ukr.)

5. Pihmanets, R. (2012). *Pokuttya From the book of life. The principles of creative thinking* Vasyl Stefanyk, Mark Cheremshyna and Les Martovych. K. 2012. 580 (in Ukr.)
6. Stefanyk, V. (1964). *Works*. K.: Dnepr, 1964. 552 (in Ukr.)
7. Semanyuk-Cheremshyna, N. (1957). *Memories of Mark Cheremshyna*. Uzhgorod, 1957. 83 (in Ukr.)
8. Franko, I. (1976 – 1986). *Collected Works: in 50 volumes*. K.: Scientific thought, 1976 – 1986 (in Ukr.)
9. Franko, I. *Since the last decades of the nineteenth century. Collected Works: A 50 t. T. 41*. K.: Scientific thought, 1984. 678 (in Ukr.)
10. Cheremshyna, M. *Novels. Dedication Vasyl Stefanyk. The early works. Translations. Literary criticism performances. Memoirs. Autobiography. Letters*. K.: Scientific thought, 1987. 448 (in Ukr.)
11. Shalata, M. *Franko and Martovych . «Pokutska triitsia» and literary process in Ukraine of the end XIX centuries – beginning of XX century*. Drohobych: Measurement, 2001. 268 – 286 (in Ukr.)

Аннотация. В статье исследованы творческие взаимоотношения Ивана Франка с Василием Стефаником, Марком Черемшиной и Лесем Мартовичем. Прослежена литературно-критическая и литературно-исследовательская деятельность Ивана Франка и его роль и место в творческой судьбе писателей. Отражены концептуально-художественные контуры художественной парадигматики писателей «Покутской тройцы», которые позволяют рассматривать каждого как самостоятельную и самобытную творческую величину в украинской литературе конца XIX – начала XX в.

Ключевые слова: Василий Стефаник, Марко Черемшина, Лесь Мартович, Иван Франко, литературно-критическая деятельность, идейно-творческие святы

Abstract. Ivan Franko's interpersonal and creative relationships with Vasyl Stefanyk, Mark Chertmsha and Les Martovych are investigated. Literary-critical and literary-research activities of Ivan Franko and its role and place in the creative fate of artists are defined. The author showed their diverse cooperation in the journal «Literary and Scientific Bulletin» and in the newspaper «Public voice». Conceptual and artistic outlines of artistic paradigmatic of the writers «Pokutska triika», which allows us to consider each of them as an independent and original creative figure in Ukrainian literature of the end of XIX – beginning of XX century are displayed in the article.

The creative work of the writers of «Pokutska triitsia» – Vasyl Stefanyk, Mark Cheremshyna, Les Martovych – presents rich material to talk about relationship of the writers with Ivan Franko's literary-critical and literary-research activity.

There are many researchers, such as F. Biletskyi, F. Pohrebennyk, R. Horak, V. Lesyn, M. Shalata, S. Huzar, R. Pikhmanets and others studied this issue. At the same time, despite wide-vectoral and diverse range of literary-critical reflections of Ukrainian literary criticism, the issues of relations among the writers-pokutian and Ivan Franko are not still studied.

Purpose. The purpose of our research is interpersonal and creative relations of Ivan Franko with Vasyl Stefanyk, Mark Cheremshyna and Les Martovych.

Methods. The purpose and objectives of research led to usage of different methods, literary-historical, typological and biographical.

Results. One can name Ivan Franko one of the founders of modern Ukrainian nation, its spirituality. Artist's works played a major role in unionization of social and literary forces of Naddniprianska Ukraine, Galicia, Bukovyna, Transcarpathia, in development of literature in Ukrainian territory. The works «From Secrets of Poetry», «From the last decades of XIX

century», «Old and New in Modern Ukrainian Literature» were priceless. Life was the important aesthetic code for Ivan Franko and he educated young writers in such beliefs.

Ivan Franko said that new generation (Lesia Ukrainka, Vasyl Stefanyk, Marko Cheremshyna, Les Martovych) aspired to portray life originality of Ukrainian people by means of modern European method. Due to artistic research work young writers understand literature as a means of selfexpression. Attention to philosophical and ethical problems and sharp psychological analysis of individual characters are increased. In particular, it should be noted that Ivan Franko prepared those models, graphic types that associated with modernism. Having given vivid description of the poetic form of representatives of the new trend, he noted movement of novelistics from impressive description to brief story, from epicness to combination with lyricism, from the simplest to more complex principles of psychological analysis, from intrigue to research of plot.

The scientists studying reliable sources (including literary texts of Vasyl Stefanyk, Marko Cheremshyna, Les Martovych) found out those far-reaching consequences of Franko's appraisals for subsequent perception and interpretation of their works (Franko called V. Stefanyk «his deputy»).

Originality. The scientific novelty of the research is determined with the subject and state of study of issues. This article was firstly investigated the details of the artists' biographies and their surroundings and disclosed personal relations, collision of sympathies and antipathies.

Conclusion. Ivan Franko's literary-critical and literary-research activity played a significant role in development of Ukrainian literature of the end XIX centuries – beginning of XX century, in particular, in his own life and in social-political and literary activity of Vasyl Stefanyk, Marko Cheremshyna and Les Martovych. The great Kameniar became the literary teacher and spiritual mentor for young writers, he one of the first determined the conceptual-artistic outline of artistic paradigmatic of writers, considering each of them as the independent and original creative person.

Keywords: Vasyl Stefanyk, Marko Cheremshyna, Les' Martovych, Ivan Franko, literary-critical activity, ideological and creative links

УДК 81+82-31

ПРОБЛЕМА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОГО ПРОЧИТАННЯ РОМАНУ МАРКА ТВЕНА «ПРИГОДИ ТОМА СОЙЄРА»

САЛЮК Богдана Анатоліївна, кандидат філологічних наук
Бердянський державний педагогічний університет

Анотація. У статті досліджується проблема інтертекстуального прочитання роману Марка Твена «Пригоди Тома Соєра». Аналіз твору засвідчує активне використання американським письменником алюзій та цитат, переважно атрибутивних. Головними джерелами інтертекстуальних посилань стали Біблія, художня література (насамперед пригодницька), а також американські реалії та історичні події, використання яких має на меті творення різних форм комічного.

Водночас з'ясовано, що адекватне сприйняття інтертексту залежить від інтертекстуального досвіду головного реципієнта – дитини-читача, що враховує переважно так звані прецендентні тексти. Окрім загально відомих творів про Робін Гуда, біблійних сюжетів тощо, які легко зчитуються, роман Марка Твена містить інтертекст й непрецендентних текстів. Тому саме такі алюзії та цитати, скоріше, загалом не будуть декодовані реципієнтом-дитиною, особливо враховуючи значний часовий відрізок між твором американського прозаїка та його сучасним читачем.

© Б. А. Салюк, 2016